

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Herontwikkeling Centrale Gelderland (ENGIE) te Nijmegen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

19 november 2019 / projectnummer: 3418

1 Advies voor de inhoud van het MER

Energiebedrijf ENGIE wil, in samenspraak met de gemeente Nijmegen, de provincie Gelderland en de gemeente Beuningen het bedrijventerrein rondom de voormalige Centrale Gelderland herinrichten. Het doel is vooral ruimte te bieden voor energieopwekking en (watergebonden) bedrijven. Voor het besluit hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraad van Nijmegen heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het bestemmingsplan het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een beschrijving en prioritering van de gezamenlijke ambities (voor onder andere energie, circulariteit, mobiliteit en gezonde leefomgeving) voor het bedrijventerrein, vertaald naar concrete indicatoren. Op basis daarvan kunnen alternatieven en varianten worden vergeleken en kan tijdens de invulling van het terrein worden gemonitord of de ambities gerealiseerd worden.
- Mogelijke planonderdelen, alternatieven en varianten voor de invulling van het terrein, met aandacht voor de mogelijkheden om de milieugebruiksruimte te beperken.
- Beoordeling van de alternatieven en varianten op het 'doelbereik' (de mate waarin ambities worden gerealiseerd) en effecten op de kwaliteit van de leefomgeving en de natuurlijke omgeving.
- Een aanzet voor een monitoringsplan, waarmee de langjarige ontwikkeling wordt gevolgd en getoetst aan de ambities. Geef aan welke maatregelen genomen kunnen worden als de ambities niet gehaald dreigen te worden.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van 20 augustus 2019 (verder: NRD)¹. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen.

¹ Deze versie van de NRD is op 26 september gepubliceerd en ter inzage gelegd.

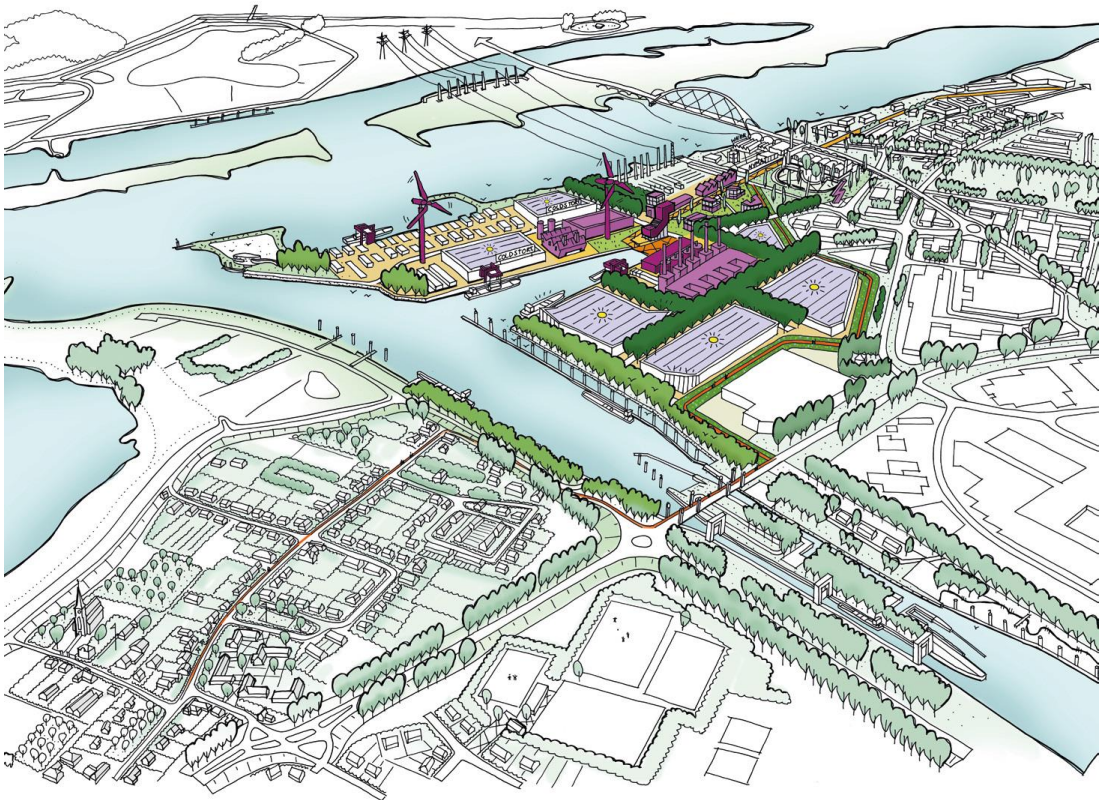
Achtergrond

De gemeente Nijmegen stelt een nieuw 'flexibel' bestemmingsplan vast voor het terrein van de voormalige Centrale Gelderland. De gemeente anticipeert hiermee op de Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 van kracht wordt. Omdat de Omgevingswet nog niet van toepassing is, is planologisch-juridisch sprake van een 'bestemmingsplan verbrede reikwijdte', op grond van de Crisis- en Herstelwet. Het plan kan kaderstellend zijn voor verschillende activiteiten, waaronder grootschalige energieopwekking. Daarom wordt op grond van het Besluit m.e.r. (categorie D22) een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Deze procedure is ook nodig vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - in dit geval de gemeenteraad van Nijmegen - besluit over het bestemmingsplan.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3418 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

Figuur 1: Impressie van de herinrichting van het terrein van de Centrale Gelderland (bron: Gebiedsvisie Waal Energie, 3 september 2019)

2 Achtergrond, doel, beleid en besluiten

2.1 Aanleiding en ambities

Gebiedsvisie Waal Energie

De aanleiding voor de herontwikkeling van het gebied is kort beschreven in de NRD. De Gebiedsvisie Waal Energie, opgesteld door ENGIE en de gemeente Nijmegen, geeft een beschrijving van het proces dat door de initiatiefnemers samen met bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden is doorlopen. Dit heeft geleid tot een geactualiseerde² visie om het gebied om te vormen naar een 'groene hub', die plaats moet bieden aan duurzame energieopwekking, watergebonden bedrijvigheid en andere bedrijven, mits deze goed passen bij het karakter van het terrein. De gebiedsvisie vormt een belangrijk uitgangspunt voor de bestemmingsplanprocedure. Neem de voor de leefomgeving relevante informatie daaruit over in het MER.

Ambities en overige uitgangspunten

In de NRD en vooral in de gebiedsvisie zijn ambities opgenomen voor de invulling van het plangebied. Deze ambities hebben betrekking op onder andere energietransitie, beeldkwaliteit, klimaatadaptatie, (duurzame) mobiliteit, circulariteit en de kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast is in de gebiedsvisie een aantal uitgangspunten opgenomen, die mede bepalend zijn voor de invulling. Zo is het voornamelijk de bedoeling dat het terrein ruimte blijft bieden aan industrie (milieucategorie 5.2) en watergebonden en waterverbonden bedrijven.

In de gebiedsvisie zijn de ambities nog weinig concreet geformuleerd. Het document geeft aan dat de ambities in het bestemmingsplan toetsbaar gemaakt zullen worden. De Commissie ondersteunt deze aanpak, niet alleen met het oog op de vaststelling van het plan, maar ook om bij de inrichting, uitgifte en exploitatie van het terrein te kunnen monitoren in hoeverre de ambities gerealiseerd worden.

Het MER kan een belangrijke rol vervullen in deze aanpak. De Commissie adviseert om de ambities in het MER zoveel mogelijk te vertalen naar meetbare doelstellingen en indicatoren. Houd daarbij rekening met het volgende:

- Relateer de ambities en indicatoren aan vastgesteld beleid van Rijk, provincie en gemeente, vooral op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit, zodat gevolgd kan worden in hoeverre het plan bijdraagt aan de opgaven daarvoor. Deze bijdrage hoeft zich niet noodzakelijkerwijs te beperken tot het plangebied.
- Prioriteer de ambities voor zover mogelijk en geef aan in hoeverre deze prioritering door de verschillende betrokken partijen gedeeld wordt. Dit is van belang voor het geval ambities met elkaar kunnen conflicteren. Motiveer de prioriteitsstelling mede vanuit de mogelijkheden die deze locatie biedt ten opzichte van andere locaties. § 2.5 van de gebiedsvisie geeft bijvoorbeeld al aan waarin de locatie zich onderscheidt van andere bedrijventerreinen in de regio.

² In een eerdere versie van de gebiedsvisie werd nog gestreefd naar een invulling die volledig op energieproductie was gericht.

- Houd bij de formulering van ambities en indicatoren rekening met de instrumenten die beschikbaar zijn om ontwikkelingen in het gebied te sturen. Denk daarbij aan regels en bepalingen in het ‘bestemmingsplan verbrede reikwijdte’, vergunningen, het vestigingsbeleid³ en andere richtlijnen en principes (bv MilieuPrestatie Gebouwen). Dit maakt duidelijk in hoeverre het realiseren van ambities ‘afdwingbaar’ is, dan wel onvoorspelbaar en onzeker door de afhankelijkheid van derden. Mogelijk kunnen sommige ambities worden vertaald naar ‘omgevingswaarden’ die de gemeente wil aanhouden voor de fysieke leefomgeving.

2.2 Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het voornemen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- (Inter)nationaal beleid en wet- en regelgeving, zoals de Wet natuurbescherming, de Wet geluidhinder, de Kaderrichtlijn Water, de Beleidslijn Grote Rivieren, regelgeving en beleid voor vervoer over water, het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en eerder genoemd beleid op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit.
- Wet- en regelgeving en beleid in ontwikkeling, zoals de Omgevingswet, de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en de Regionale Energiestrategie (RES) voor Arnhem–Nijmegen.
- Provinciaal beleid, zoals de omgevingsvisie Gelderland en de bijbehorende uitwerking bedrijventerreinen, het Regionaal programma werklocaties Arnhem–Nijmegen, en het Natuurbeheerplan.
- Gemeentelijk beleid, zoals het gemeentelijk geluidbeleid⁴, mobiliteitsbeleid, het programma duurzaamheid, de gebiedsvisie TPN–West (in ontwikkeling) en de Omgevingsvisie Nijmegen (in ontwikkeling).

2.3 Besluitvorming

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het vaststellen van het bestemmingsplan. Vooruitlopend op de Omgevingswet is gekozen een bestemmingsplan ‘met verbrede reikwijdte’ op te stellen. Dit biedt de mogelijkheid om de looptijd te verlengen tot 20 jaar en geeft de gewenste flexibiliteit voor de invulling van het plangebied. Het houdt onder andere in dat bestemmingen niet gedetailleerd worden vastgelegd, maar dat deze globaler en flexibeler worden omschreven. Voor de daadwerkelijke invulling van het gebied worden (milieu)normen, regels en/of kaders vastgelegd waaraan ontwikkelingen moeten voldoen. De gemeente borgt deze kaders en toetst concrete initiatieven daaraan.

Door de flexibiliteit van het plan is er sprake van relatief grote onzekerheden over de gevolgen ervan. Om ongewenste gevolgen in de hand te houden en zo nodig te kunnen bijsturen is het van belang normen, kaders en regels duidelijk en toetsbaar te omschrijven en om de ontwikkeling van het gebied te monitoren. Een monitoringsplan, zoals aangekondigd

³ In de gebiedsvisie is (op pagina 15) aangegeven dat het vestigingsbeleid door ENGIE zal worden opgesteld om regie te houden op de ontwikkeling van Waal Energie, zodat het terrein zich echt als Groene Hub ontwikkelt.

⁴ Hiermee wordt zowel het vigerende gemeentelijk geluidbeleid bedoeld, als het geluidbeleid dat in het kader van de Omgevingswet door de gemeente in ontwikkeling is en dat te zijner tijd zal moeten worden gekoppeld aan het Omgevingsplan.

in § 2.1 van de NRD, met heldere indicatoren is daarvoor noodzakelijk. Zie verder hoofdstuk 5.1 van dit advies.

Naast het bestemmingsplan zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3 Referentie en alternatieven

3.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling: de referentiesituatie

De huidige situatie en autonome ontwikkelingen in en rondom de Centrale Gelderland begrenzen de mogelijkheden voor de inrichting en invulling van het plangebied. Dit komt door de (milieu)gebruiksruimte die al wordt ingenomen door bestaande functies (zoals de containerterminal) en nieuwe ontwikkelingen (zoals de geplande windturbines, ontwikkeling van Mercuriuspark en Waalfront en infrastructurele aanpassingen). Tegelijkertijd kunnen autonome ontwikkelingen, zoals de sloop van de bestaande centrale, kansen bieden om de (milieu)gebruiksruimte te vergroten.

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten.⁵ Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en activiteiten waarover al is besloten. Besteed ook aandacht aan de aanwezige ondergrondse infrastructuur (kabels, leidingen, koelwaterkanalen). Voor ontwikkelingen waarover nog niet (definitief) is besloten kan gebruik worden gemaakt van scenario's of een gevoeligheidsanalyse.

Beschrijf de referentiesituatie op een zodanige manier en detailniveau dat deze ook de basis kan vormen voor monitoring van de ontwikkelingen, door gebruik te maken van heldere indicatoren voor de te behalen ambities (zie hoofdstuk 2) en de effecten op de leefomgeving (zie hoofdstuk 4). De beschrijving krijgt daarmee het karakter van een 'leefomgevingsfoto'. Door dit periodiek te herhalen geeft de leefomgevingsfoto telkens een actueel beeld van de situatie, op basis waarvan eventueel kan worden bijgestuurd.

3.2 Alternatieven en varianten

3.2.1 Planonderdelen en maximale mogelijkheden

In de NRD en de gebiedsvisie worden verschillende ontwikkelingen genoemd die onderdeel uit kunnen maken van de herontwikkeling, zoals verschillende vormen van energieproductie en -opslag, watergebonden bedrijven en andere bedrijven. Niet al deze ontwikkelingen zijn

⁵ Hoewel het gebruik van de (kolen)centrale geen onderdeel uitmaakt van de referentiesituatie kan het voor de omgeving wel illustratief zijn in het MER de effecten van de alternatieven (op hoofdlijnen) ook te vergelijken met de situatie uit het verleden waarbij de centrale nog in bedrijf was.

zeker en ook de omvang ervan is nog onzeker. Ook is er onderscheid te maken in tijdelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen op korte of (middel)lange termijn. Deze ontwikkelingen vormen de mogelijke onderdelen voor de invulling van het gebied, en daarmee voor de te onderzoeken alternatieven.

Voor de afbakening van de alternatieven is van belang dat het MER duidelijk maakt wat de maximale ('worst case') effecten van deze planonderdelen zijn.⁶ Beschrijf daarom de mogelijke ontwikkelingen in het plangebied op een zodanig detailniveau dat de effecten daarvan getoetst kunnen worden aan het doelbereik en de milieueffecten.⁷ Dit geldt ook voor ontwikkelingen die nog onzeker zijn, maar die wel relevant zijn vanwege de effecten en/of de invloed ervan op de (milieu)gebruiksruimte. De effecten daarvan kunnen wellicht niet tot in detail worden bepaald, maar het is wel noodzakelijk om in beeld te krijgen welke risico's en beperkingen dergelijke ontwikkelingen met zich mee brengen voor andere planonderdelen.

Infrastructuur

Door de wijze waarop de mobiliteit in het gebied wordt gefaciliteerd, kunnen ontwikkelingen worden gestuurd in de richting van de ambities rond duurzame mobiliteit, bereikbaarheid en ruimtegebruik. In de NRD is nog in beperkte mate informatie over het toekomstige verkeersbeeld/verkeersgebruik opgenomen. De Commissie adviseert in het MER (voor de verschillende alternatieven en varianten) de beoogde structuren voor het autoverkeer, het fietsverkeer, het openbaar vervoer (bus, tram, metro) en de belangrijkste loop- en wandelroutes in hun samenhang in beeld te brengen (aanbodzijde). Beschrijf de wegcategorisering en maak duidelijk welke kenmerken de verschillende wegen/routes hebben.

3.2.2 Alternatieven

In hoofdstuk 4 van de NRD is aangegeven dat in het MER twee alternatieven onderzocht zullen worden:

1. een 'basialternatief', waarin uitgegaan wordt van het maximaal invullen van de milieugebruiksruimte;
2. een 'lagere impact alternatief', waarin onderzocht wordt met welke minimale gebruiksruimte de doelstellingen van de gebiedsvisie behaald kunnen worden.

Uit de NRD is nog niet af te leiden uit welke elementen de alternatieven zullen bestaan en of er binnen de alternatieven meerdere varianten worden onderzocht.

Basialternatief en varianten

Het basialternatief gaat uit van het maximaal invullen van de milieugebruiksruimte. Op basis van de analyse van de referentiesituatie kan deze ruimte voor de verschillende

⁶ Voor de bepaling van de effecten van bedrijvigheid wordt vaak gebruik gemaakt van algemene uitgangspunten voor de milieucategorieën die mogelijk worden gemaakt (in dit geval maximaal categorie 5.2). De indeling in milieucategorieën volgens de VNG publicatie Bedrijven en Milieuzonering is nogal grof en gebaseerd op uitgangspunten die weinig actueel zijn. Dat wil zeggen dat de categorieën een breed scala aan mogelijke bedrijven en activiteiten bevatten. Op basis daarvan kunnen zich zeer verschillende typen bedrijven vestigen. Onderbouw de gehanteerde uitgangspunten en geef inzicht in de 'worst case' effecten van de toegelaten bedrijven.

⁷ In de gebiedsvisie wordt onder andere gesproken over het gebruik van aardwarmte (geothermie), biomassa, zonnevelden en opslag van waterstof. Ook wordt de optie van grootschalige energieproductie open gehouden, mogelijk op basis van (duurzaam) gas. Verder biedt het terrein – als onderdeel van TPN–west in principe ruimte aan industriële activiteiten van relatief zware milieucategorieën (5.2). Deze ontwikkelingen zijn potentieel sterk bepalend voor de milieugebruiksruimte, en daarmee voor de mogelijkheden voor andere planonderdelen in het gebied.

milieuaspecten (bijvoorbeeld geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid) worden bepaald. Voor het maximaal invullen van de gebruiksruijtte bestaan verschillende mogelijkheden. De in de vorige paragraaf genoemde planonderdelen vormen de basis voor het invullen daarvan. Het MER kan gebruikt worden om te onderzoeken welke onderdelen ingepast kunnen worden in de beschikbare ruijtte en onder welke condities. Daarbij kunnen ook mitigerende maatregelen een rol spelen.

De Commissie adviseert dan ook om voor het basialternatief onderscheid te maken in verschillende varianten, die tezamen 'de hoeken van het speelveld' vertegenwoordigen. De hoeken van het speelveld worden bepaald door de geformuleerde ambities (zie hoofdstuk 2) en randvoorwaarden die volgen uit wet- en regelgeving en beleid, zoals de geluidzone of uitstoot van stikstofverbindingen.

De varianten kunnen worden opgebouwd uit de in de vorige paragraaf genoemde planonderdelen, waarbij per variant andere accenten worden gelegd. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het maximaal inzetten op industriële activiteiten (milieucategorie 5.2), op watergebonden activiteiten en uitbreiding van de containerterminal of op energieproductie.

'Lagere impact alternatief' en varianten

In de gebiedsvisie is aangegeven *dat ENGIE en de partnerpartijen alles in het werk stellen om hinder te voorkomen en juist minder gebruik te maken van de milieuruijtte dan er beschikbaar is*. Het lagere impact alternatief heeft als doel om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om hieraan te voldoen. Dat wil zeggen dat opties worden onderzocht om de milieueffecten te beperken, bijvoorbeeld door het verkleinen van de geluidruijtte, het voorkomen van emissies, het beperken van risicovolle activiteiten of het nemen van mitigerende maatregelen. De 'niet gebruikte milieuruijtte' komt automatisch ten goede aan de kwaliteit van de leefomgeving.

De Commissie adviseert om in het MER te onderzoeken in welke mate de milieugebruiksruijtte kan worden beperkt, en in hoeverre dit ten koste gaat van de ambities uit de gebiedsvisie. Het ligt voor de hand hierbij ook gebruik te maken van verschillende varianten. Onderzoek in het MER welke beperkingen en kansen de verkleining van 'het speelveld' met zich mee brengt voor de verschillende planonderdelen. De conclusie kan bijvoorbeeld zijn dat gekozen wordt voor planonderdelen met minder milieueffecten, dat bepaalde activiteiten niet of in minder mate kunnen worden toegestaan of dat sommige ambities uit de gebiedsvisie niet of niet volledig gerealiseerd kunnen worden.

4 Beoordelingskader

4.1 Algemene aandachtspunten

Hoofdstuk 5 van de NRD geeft aan op welke wijze en aan de hand van welke criteria de alternatieven beoordeeld zullen worden. De ruimtelijke en milieuthema's zijn daarbij onderverdeeld in drie hoofdaspecten: (1) bereikbaarheid, (2) kwaliteit van de leefomgeving en gezondheid en (3) duurzame inrichting.

Naast toetsing aan deze algemene criteria kan het MER vooral meerwaarde bieden door te toetsen aan de gedefinieerde ambities c.q. omgevingswaarden. Daarmee wordt inzichtelijk in hoeverre gemeenschappelijke ambities behaald kunnen worden en welke sturingsmiddelen daarvoor ingezet kunnen of moeten worden. De Commissie adviseert dan ook om in het beoordelingskader een duidelijk onderscheid te maken tussen het 'doelbereik' en de overige (milieu)effecten.

Houd verder in algemene zin rekening met de volgende punten:

- Beschrijf de milieueffecten voor de onderlinge vergelijking van alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau.
- Motiveer voor de verschillende thema's de omvang van het gehanteerde studiegebied.
- Het is niet altijd eenduidig vast te stellen of effecten positief, neutraal of negatief scoren. Maak daarom transparant hoe een score tot stand is gekomen en hoe deze wordt gewogen. Streep positieve en negatieve effecten niet tegen elkaar weg zodat het lijkt alsof er niets verandert.
- Houd rekening met fasering en ga uit van verschillende tijdshorizonten, of ga consequent uit van dezelfde tijdshorizon en laat zien hoe de effecten zich in de tijd ontwikkelen.
- De milieueffecten dienen waar relevant te worden gekwantificeerd.
- Besteed aandacht aan cumulatie van effecten.
- Onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling.

4.2 Doelbereik: toetsing aan ambities

Gebruik de geconcretiseerde en waar mogelijk geprioriteerde ambities – zoals genoemd in § 2.1. – om de alternatieven te toetsen aan het doelbereik. Dat wil zeggen: in hoeverre kan met een gekozen alternatief of variant worden voldaan aan de ambities van de gebiedsvisie. Bedenk hierbij dat positieve (maatschappelijke en/of milieu) effecten zich zowel in het plangebied als (ruim) daarbuiten kunnen voordoen. Het concentreren van bepaalde activiteiten op een locatie kan bijvoorbeeld andere locaties ontlasten.

Als in de kern van het terrein een 'hart van energie' wordt ontwikkeld, geef daarbij dan aan in welke vorm en in welke mate potentiële bedrijfsactiviteiten bijdragen aan de lokale dan wel regionale energievraag en de beoogde energietransitie in termen van onder meer *duurzame elektriciteit* in plaats van grijze stroom en *duurzame warmte* in plaats van aardgas. Denk aan zon, wind en biomassa voor de korte termijn, maar ook nieuwe energiedragers zoals waterstof, geothermie en aquathermie voor de (middel)lange termijn.

Voor circulariteit is aangegeven dat de ambitie is om het terrein, in lijn met het Groene Hub gedachtengoed, te herontwikkelen tot een circulair industrieterrein. Geef aan hoe in de ontwerp- en bouwfase de milieu-impact van te gebruiken grondstoffen en materialen geminimaliseerd kan worden. Geef ook aan hoe daarbij de beoogde bedrijvigheid kan bijdragen aan het sluiten van de kringlopen.

Voor (duurzame) mobiliteit kan worden gedacht aan de mogelijkheden die het voornemen biedt om het (vracht)verkeer over de weg te beperken, door maximaal in te zetten op vervoer over water en gebruik van OV en fiets te stimuleren.

Geef bij de toetsing aan het doelbereik aan in hoeverre de effecten daarop onzeker zijn, door aan te geven welke instrumenten ingezet kunnen worden om ontwikkelingen te sturen.

4.3 Bereikbaarheid en mobiliteit

Uit de NRD blijkt dat mobiliteit en bereikbaarheid belangrijke thema's zijn vanuit de ambities voor het plangebied. Vooral een modal shift richting meer fiets en OV en waar mogelijk ook transport over water spelen daarbij een rol, ten einde een goede bereikbaarheid in de toekomst te bieden. Onderzoek met een verkeersmodel geeft daarbij gewenste inzichten.

Uitgangspunten van het verkeersmodel

Voor de beschrijving van de mobiliteitseffecten speelt het verkeersmodel voor Nijmegen een belangrijke rol. Geef in het MER een toelichting op het verkeersmodel en de aannames die in het verkeersmodel zijn gebruikt. Specificeer met name:

- welk basisjaar en prognosejaar worden gehanteerd;
- welke autonome ruimtelijke ontwikkelingen en eventueel ruimtelijke ontwikkelingsscenario's op dit vlak voor het prognosejaar zijn meegenomen;
- welke overige prognose-uitgangspunten in het model worden gehanteerd, zoals het beleidsscenario ten aanzien van mobiliteit en het scenario voor economische groei.

Analyse van de effecten

Het MER dient inzicht te geven in de effecten van de alternatieven gerelateerd aan de doelstellingen. Beschrijf:

- De verkeersintensiteiten op de verschillende wegen in het studiegebied, onderscheiden naar intern (lokaal), extern (inkomend en uitgaand) en doorgaand verkeer van personen- en vrachtverkeer.
- De verkeersafwikkeling op de relevante wegen in het studiegebied. Bereken daarvoor de piekintensiteiten (spitsuur) en de werkdagemaalintensiteiten. Geef aan hoe de I/C-verhoudingen op de wegvakken en de belangrijke kruispunten in het studiegebied zijn.
- De toename van de automobilititeit binnen het beschouwde studiegebied, uitgedrukt in hoeveelheid verplaatsingskilometers per voertuigtype.
- De verkeersveiligheid, waarbij zowel aandacht wordt besteed aan de te verwachten aantallen ongevallen per weggedeelte (kwantitatief met behulp van ongevals cijfers en kentallensystematiek) als aan de toepassing van de ontwerputgangspunten, die de verkeersveiligheid bepalen (kwalitatieve beschrijving op basis van 'Duurzaam Veilig').
- De gevolgen van de alternatieven op de doorgaande wegen in en om het plangebied. Breng hierbij zoveel mogelijk kwantitatief de gevolgen in beeld voor:
 - doorstroming;
 - oversteekbaarheid;
 - kwaliteit fietsroutes (aantrekkelijkheid);
 - objectieve en subjectieve verkeersveiligheid;
- De robuustheid van het netwerk en de meest relevante wegvakken, bijvoorbeeld in het geval van calamiteiten op hoofdwegen (lokaal en regionaal) nabij het plangebied. Ga daarbij in op nut en noodzaak met een extra ontsluiting van het plangebied op de lokale hoofdwegenstructuur.

Transport over water

Beschrijf de effecten conform de werkwijze die in § 5.2.2 van de NRD is aangegeven.

Nieuwe ontwikkelingen mobiliteit en parkeren

De Commissie merkt op dat er momenteel veel ontwikkelingen in de mobiliteit spelen. Elektrische auto's worden bijvoorbeeld steeds meer gemeengoed en ook 'Mobility as a Service (MaaS)-diensten' voor met name het na- en vervoer ontwikkelen zich snel. De Commissie adviseert in het MER dan ook te onderzoeken op welke wijze bij de inrichting van het plangebied flexibiliteit kan worden ingebouwd, zodat latere mobiliteitsontwikkelingen zo goed mogelijk ingebed kunnen worden in het bestaande plan. Dit kan bijvoorbeeld door te anticiperen op elektrisch rijden en op termijn rijden op waterstof (voorbereiden energie-infrastructuur, ruimte laten voor laadpalen/-stations) en door het parkeren en fietsen op een bepaalde manier te organiseren. Daarnaast noemt de Commissie het bieden van voldoende ruimte voor fietsverkeer in verband met de toenemende populariteit van (elektrische) fietsen.

Ook het realiseren van parkeerpleinen in plaats van voor elk functie een aparte parkeerplaats is daarvan een voorbeeld. Breng in beeld welke omvang, vorm van parkeren en parkeerorganisatie wordt voorgestaan ten einde een bijdrage te leveren aan de beoogde modal shift.

4.4 Geluid

Beschrijf de geluidbelasting ter hoogte van woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen ten gevolge van het industrie- en wegverkeerslawaai in de referentiesituatie⁸ en voor de alternatieven en varianten.

Toetsingskaders

Het toetsingskader wordt momenteel gevormd door de Wet geluidhinder en Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Wet geluidhinder en de Handleiding Meten en rekenen industrielawaai. Geef een onderbouwing van de inputgegevens van de rekenmodellen. Per 1 januari 2021 zal naar verwachting de Omgevingswet van kracht worden en zal de Wet geluidhinder worden ontmanteld.⁹ Gelet op de looptijd van het bestemmingsplan adviseert de Commissie om voor het onderdeel nu al zoveel mogelijk te anticiperen op de Omgevingswet¹⁰.

⁸ De referentiesituatie voor geluid is de situatie waarbij de kolencentrale buiten bedrijf is gesteld (en er geen geluidruimte voor deze inrichting is gereserveerd in het zonemodel). Voor de overige inrichtingen moet duidelijk zijn of het hier om een actuele geluidbelasting gaat of om een vergunde geluidbelasting (bijvoorbeeld voor de containeroverslag en de twee windturbines).

⁹ Voor de transitie van (een gedeelte van) het gezoneerde industrieterrein dient in dit kader voldoende aandacht te worden geschonken aan onder meer de volgende wijzigingen van (wettelijke) kaders:

- Voor industrieterreinen worden geluidproductieplafonds geïntroduceerd in plaats van de geluidzones en hogere waarden van de Wet geluidhinder.
- De ligging van de referentiepunten bij geluidproductieplafonds is voorgeschreven, waarbij de ligging samenhangt met de grootte van het terrein.
- Het omgevingsplan voorziet in regels voor activiteiten op het industrieterrein die zijn gericht op het voldoen aan de geluidproductieplafonds.
- Geluidregels en geluidverdelingen worden samengebracht in het omgevingsplan.
- De dosismaat L_{etmaal} voor industriële activiteiten wordt vervangen door de dosismaat L_{den} .

¹⁰ Voor het onderdeel van geluid geeft met name de Aanvullingswet en het Aanvullingsbesluit Geluid (inclusief toelichting) een redelijk actueel beeld hoe onder de Omgevingswet met geluid van wegen en industrieterreinen in het kader van Omgevingsplannen en het nemen van Projectbesluiten omgegaan dient te worden.

De afspraken en verwachtingen die gelden op basis van de vigerende geluidzoning kunnen in beginsel de basis vormen voor het toekomstige geluidbeleid. Van belang daarbij is dat voor de alternatieven en varianten steeds zowel voor het plangebied als op het niveau van het totale industrieterrein inzicht wordt gegeven in de geluidproductie, de nog aanwezige geluidruimte en de verwachtingen voor de handhaving van de geluidproductieplafonds.

De nog vast te stellen geluidproductieplafonds vormen uiteindelijk het afwegingskader voor de uitwerking van het bestemmingsplan en eventueel later het vaststellen van Projectbesluiten. In het kader van de flexibele uitwerking kunnen aan de Projectbesluiten verdere onderzoeksverplichtingen worden gekoppeld. Geef in het MER hoe wordt omgegaan met de flexibele kaders en flexibele uitwerking van het bestemmingsplan (rekening houdend met wettelijke kaders, gemeentelijk beleid).¹¹

Effecten op woongebieden

Met name voor de woongebieden Weurt en Waalfront adviseert de Commissie inzicht te geven in de piekniveau's ($L_{A, max}$) die worden verwacht in de huidige en toekomstige situatie. In de huidige situatie gaat het daarbij onder meer om piekniveaus die bij de containerterminal optreden en de piekniveaus die kunnen optreden bij het hoogspanningsschakelstation van Tennet. Geef in het MER aan in welke mate in de toekomstige situatie piekniveaus worden verwacht en hoe deze worden beoordeeld.

Geef een beschouwing van cumulatie van geluid op de bovengenoemde woongebieden. Daarbij gaat het om de bronsoorten industrie, wegverkeer en waterverkeer. Zowel in de huidige wetgeving als onder de Omgevingswet zullen er geen harde landelijke normen gelden voor de beoordeling van de gecumuleerde geluidbelasting. Op gemeentelijk niveau (en/of projectniveau) kunnen hier wel kaders voor worden geformuleerd. Geef in het MER aan in hoeverre hiervoor ambities bestaan en hoe daar uitwerking aan wordt gegeven.

4.5 Luchtkwaliteit

Om de alternatieven met de referentiesituatie (achtergrondconcentratie) te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtkwaliteit te beschrijven, ook onder de grenswaarden. Presenteer voor de alternatieven en varianten de emissies in tabelvorm en geef de concentraties van stoffen in de lucht op kaart weer middels verschilcontouren.¹² Geef per contour aan waar woningen en andere gevoelige objecten en groepen zich bevinden en hoeveel het er zijn¹³.

¹¹ Een wezenlijk instrumentarium vormt daarbij de monitoring van de geluidproductie, beschikbare geluidruimte en dreigende overschrijding. Omdat voor het gemeentelijk geluidbeleid alsmede het beheer van de geluidruimte in dit geval de gemeente Nijmegen het bevoegd gezag is, kan de gemeente Nijmegen in het kader van de ontwikkeling van het bestemmingsplan hier uitwerking aangeven.

¹² Gebruik hiervoor bij NO_x en PM_{10} klassebreedtes van $1,0 \mu g/m^3$ of minder, indien klassebreedtes van $1,0 \mu g/m^3$ onvoldoende onderscheidend is. Kies voor de andere stoffen (indien er sprake is van relevante concentratiegradiënten van deze stoffen in de lucht) op basis van het uitgevoerde luchtonderzoek in het MER klassebreedtes, die de verschillen tussen alternatieven in beeld brengen.

¹³ Gebruik hiervoor de zogeheten Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten. Mocht de feitelijke situatie afwijken van de BAG, houd hiermee dan rekening in het MER.

Maak onderscheid tussen emissies van bedrijven, op- en overslag, scheepvaartverkeer en wegverkeer. Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007). Indien deze niet van toepassing is, beschrijf dan de gehanteerde modeluitgangspunten. Voor de transitie van het industrieterrein (met name voor mogelijke activiteiten zoals een gasgestookte energiecentrale of een biomassa-centrale) is het van belang aan te geven welke (maximale) luchtemissie worden verwacht, hoe deze zich vertalen naar de omgeving en wat het effect is van mitigerende maatregelen (ALARA-principe). Geef aan hoe bij de lokale luchtkwaliteit wordt gemonitord.

Toets de concentraties van stoffen in de lucht aan de grenswaarden en richtwaarden uit de Wet milieubeheer.

4.6 Natuur

Geef een kenschets van de in het studiegebied aanwezige natuur. Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten te verwachten zijn in het plan- en studiegebied, voor zover die door het voornemen kunnen worden beïnvloed. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en beschrijf maatregelen waarmee verstoring van bijvoorbeeld vaste rust- en verblijfplaatsen beperkt kan worden. Beschrijf voor de ontwikkeling hoe deze doorwerkt op de Natura 2000- en NNN-gebieden in de omgeving. Kwantificeer de toename in stikstofdepositie en bepaal of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden of aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de GNN (Gelders Natuurnetwerk) of GO (Groene Ontwikkelingszone) gebieden kan optreden als gevolg van het voornemen.

Stikstofdepositie is een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland. Het voornemen kan mogelijk een toename van stikstofdepositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden en GNN-gebieden veroorzaken. Dit kan leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van deze gebieden.¹⁴

Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, moet een Passende beoordeling opgesteld worden. De Commissie adviseert om de eventuele Passende beoordeling op te nemen in het MER, zodat alle milieu-informatie over het plan/project bij elkaar is gebracht. In de Passende beoordeling moet worden beoordeeld of aantasting van natuurlijke kenmerken kan worden uitsloten. Bij deze beoordeling kunnen mitigerende maatregelen worden meegenomen.

4.7 Bodem en ondergrond

Beschrijf in het MER de bodemopbouw en de locatie, aard en omvang van aanwezige bodemverontreinigingen. Geef aan welke ondergrondse infrastructuur in het plangebied

¹⁴ Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Uit de uitspraak blijkt dat activiteiten die op basis van de PAS-regelgeving geen vergunning nodig hadden, nu alsnog vergunningplichtig zijn. Sinds het wegvallen van het PAS kan ook een kleine hoeveelheid extra stikstofdepositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden leiden tot significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Het is daarom belangrijk om hier in het MER nader op in te gaan.

aanwezig is, zoals kabels en leidingen, koelwaterkanalen en putten. Geef aan welke risico's en kansen de ondergrond biedt voor de transitie van het gebied.

De gebiedsvisie geeft aan dat voor de (middel)lange termijn het gebruik van geothermie wordt overwogen. Geef in het MER op hoofdlijnen aan welke effecten hiermee samenhangen en welke consequenties dat heeft voor andere functies in het gebied. Indien geothermie daadwerkelijk zal worden toegepast zal hiervoor gedetailleerd nader onderzoek noodzakelijk zijn.

4.8 Klimaatadaptatie

In de gebiedsvisie is klimaatadaptatie als een van de te onderzoeken thema's benoemd, onder andere omdat het terrein geheel buitendijks ligt. Geef in het MER (bijvoorbeeld op basis van een stresstest) inzicht in de risico's van klimaatverandering voor de waterveiligheid (overstromingsrisico's), het watermanagement (omgang met intensieve neerslag, langdurige droogte) en het leefklimaat (hittestress). Beschrijf aan de hand van de kwetsbaarheden van het gebied de mogelijkheden tot adaptatie. Mogelijke strategieën en maatregelen voor klimaatadaptatie zijn opgenomen op www.ruimtelijkeadaptatie.nl.

4.9 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Geef aan hoe invulling wordt gegeven aan de beoogde groene, parkachtige uitstraling van het gebied en aan de verbindingssambitie tussen Nijmegen en Weurt. Ga in op de (verbetering van de) ruimtelijke kwaliteit en de (mogelijkheden voor) beleving van het plangebied. Ga daarbij ook in op de kenmerkende landschappelijke elementen en structuren. Beoordeel de kwaliteiten en effecten aan de hand van visualisaties/fotomontages vanuit diverse gezichtspunten.

Geef aan of er in het plangebied archeologische waarden worden verwacht en welke en cultuurhistorische elementen aanwezig zijn. Beschrijf de mogelijke effecten van de alternatieven op deze waarden.

5 Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieuinformatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

5.1 Onzekerheden, monitoring en evaluatie

Monitoring

Omdat gestreefd wordt naar flexibiliteit voor de invulling van het plangebied is het regelmatig controleren of de ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van de ambities cruciaal. Door middel van monitoring kan gedurende de looptijd van het bestemmingsplan gevolgd worden of de milieugevolgen binnen de gestelde randvoorwaarden blijven en of de ambities voor het gebied worden bereikt. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van

de tijd het proces bij te sturen in de richting van aanpassing van ambities en kaders of door eigen initiatieven.

De Commissie adviseert daarom een monitorings- en evaluatieprogramma op te zetten. Het MER kan worden benut als eerste stap in dit programma. Het beoordelingskader dat in het MER wordt opgezet kan gebruikt worden om de langjarige ontwikkeling te monitoren en te toetsen aan de ambities. Daarnaast adviseert de Commissie specifieke maatregelen te beschrijven om in te kunnen zetten als de ambities niet gehaald dreigen te worden. Geef aan wat de frequentie van monitoring en evaluatie is en wie verantwoordelijk is. Laat indicatoren zoveel mogelijk aansluiten bij reguliere dataverzameling. Geef in het plan aan bij welke waarden maatregelen achter de hand ingezet kunnen of moeten worden. Geef ook aan wat deze maatregelen achter de hand inhouden en wat daarvan eventueel de milieueffecten zijn. Toets daarbij of de gestelde ambities gehaald worden en (nog) realistisch zijn.

Onzekerheden

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen. Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Bas van de Griendt
drs. Pieter Jongejans (secretaris)
ing. Gerard Krone
ing. Ben Peters
drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)
ir. Marlies Verspui

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Bestemmingsplan 'verbrede reikwijdte'.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D22.1, "oprichting installatie voor energieproductie". Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeenteraad van Nijmegen.

Initiatiefnemer besluit

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Nijmegen, in samenwerking met Energiebedrijf ENGIE, de provincie Gelderland en de gemeente Beuningen.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3418](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

